

Koostanud Martin Murro.

Mida on vaja teada
kaitseväes antavast
rahast, toidust ja varustusest?

Käsiraamat ajateenijatele.

II trükk.

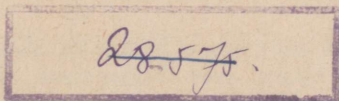
Võrus, 1934. a.

Koostanud Martin Murro.

Mida on vaja teada
kaitsevâes antavast
rahast, toidust ja varustusest?

Käsiraamat ajateenijatele.

II trükk.

Võrus, 1934. a.

K.-ü. „Tähe“ trükk, Võrus. 1934. a.

A-12135

EESSÕNAKS

teisele täiendatud ja parandatud trükile.

1.

Käesoleva käsiraamatu teise trüki ilmumisel loen oma meeldivaks kohuseks avaldada t ä n u kõikide väeosade ülematele, majandusülematele, adjutantidele ja ohvitseridele ning üleajateenijatele, kelle lahkel vastutulekul käesoleva käsiraamatu esimene trükk on leidnud sooja vastuvõttu ajateenijatelt.

Eriti pean meelde tuletama hra major E. S a r n i t s'at, kelle alluvana olen suurema jao neid teadmisi omanud, mida kasutasin käesoleva käsiraamatu koostamisel, — ning tänama eriliselt teda, esimese trüki käsikirjas, ettetulnud puuduste likvideerimiseks antud juhiste ja näpunäidete eest.

2.

Ühe väeosa majandusülemalt minule tehtud märkusele, et käesolev käsiraamat on liiga pealiskaudne, võin vastata järgmist:

Kui iga ala kohta anda põhjalikum selgitus, siis ei mahuks see loomulikult praegusesse raami, vaid käsiraamat tuleks palju tüsedam, — ühtlasi aga ka palju kallim. Siis aga osutuks ajateenijal, kellele ta just määratud, raamatu muretsemine raskeks. Selles mõttes olen selgitanud iga ala just nii palju, kuivõrd see tarvilik ajateenija seisukohast.

3.

Peale pealkirjade all antud aluste olen käesoleva koostamiseks kasutanud veel nende seaduste ja seadluste selgitamiseks ja käsitamiseks antud juhiseid ning täiendusi.

Loodan, et ka teine trükk leiab kaitseväelastelt lahket vastuvõtmist.

K o o s t a j a .

SISU :

I. Raha ala.

- 1) Palk.
Norm. Otstarve. Maksmise aeg. Maksmise kestvus. Kes õigustatud ei ole palka saama ja millise aja kestvusel.
- 2) Laste abiraha.
Abiraha saajad. Dokumendid, millised tulevad esitada. Kellele neid esitada? Maksmise aeg ja kestvus. Kes abiraha ei saa? Normid.
- 3) Ametisõitude tasu.
Mõiste. Lisandused ametsõidu tasule. Päevaraha norme. Kestvus, millise aja eest maksetakse.
- 4) Tasudest kinnipidamised.
Milliseid kinnipidamisi võib teha. Milliseid ei tehta.

II. Toitlus ala.

- 1) Toit.
Varustamise viise. Normid. Toite väärtus. Aseained. Teepealne toiduraha.
- 2) Seep.
Varustamise viise. Norme.

III. Kraamivarustuse ala.

Tabelivarustus.

Varustamise viise. Varandus ja eri- (spetsiaal-) varustus. Korrashoid. Rikkumise ja kaotamise puhul karistamine. Muretsemine.

IV. Relv-varustuse ala.

Mõiste. Käsirelvade laskemoon. Juhised korrashoiuks. Väärtuse sissenõudmine ja karistamine.

V. Üldised teadmised.

Üleviimine. Saun. Keedupuuderaha. Tervishoid. Isikumaks. Teenistuseaja arvestus. Väeosa rinnamärkide saamise õigus.

Lisad.

Kraamivarustuse tabelid nr. 1 ja nr. 8. Kraami-, relv- ja gaasikaitse-varustuse hinnakirjad.

I. Raha ala.

Palk.

Alus: „Kv. teen. seadus“ (RT Nr. 43 — 1926. a.)

Ajateenijad kaitsevälased (noored ja reamehed) saavad sundajateenistuse vältel, igal kuul, palgaks kaks krooni. Need, kes on kinnitatud väeosa- (asutuse-) ülema käsukirjaga mõnesugusele ametkohale, saavad ka palka vastavalt rohkem. Samuti saab palgakõrgendust auastmes ülendamisel (alates kaprali auastmest), kui ajateenija pole veel kinnitatud mõnesugusele ametkohale. Igal juhul aga saab ta palka selle ametkoha järele, millele ta on määratud (olgu ta siis reamees, kapral või allohvitser).

See palk antakse temale oma varustuse vähemateks parandusteks ja korrashoiuks ning muudeks sarnasteks vähemateks kuludeks, nagu nõela ja niidi ostmiseks jne.

Tähendatud tasu maksetakse üks kord kuus, ühel ajal riigiteenijatele palga maksmisega (s. o. iga kuu 20. päeval).

Palka saavad kõik ajateenijad, peale nende, kes:

1) kohtu- või administratiiv-korras vahiall on; väljaarvatud kohtu poolt õigeks mõistetud, või need, kelle süüdistusaja vastav võim ära lõpetab. S. t. ajateenija, kes on väeosa- (asutuse-) ülema käsukirjaga antud kompanii- ehk vastava üksuse ülema valve alla mõnesuguse süüteo pärast, enne kohtuotsust, või arestis on „kuni korralduseni“ ja teda mõistetakse kohtu poolt süüdlaseks, siis tema selle aja eest, mis ta oli valve all (ehk arestis „kuni korralduseni“), päevast millal ta käsukirjaga valve alla anti (ehk aresti paigutati) kuni kohtuotsuse päe-

vani palka ei saa. Kui tema aga kohtu poolt õigeks mõistetakse, ehk vastav võim tema süüdistusaja ära lõpetab, siis maksetakse temale see palga osa, mis temal saamata jäi, tagantjärele välja.

2) *re d u s* (jooksus) on. S. t. palka ei makseta neile, kes ei ilmunud väeossa kohale pärast kaitseväeteenistuse komisjonis vastuvõtmist, kuni selle päevani, millal nad kaitseväeteenistusse ilmuvad. Samuti neile, kes omavoliliselt väeosast (asutusest) lahkunud ja väejooksikuks loetud, aja eest millal nad jooksus loetud.

3) *erakorralisel puhkusel* on. S. t. kui sundaega teeniv kaitseväelane on mõnesugusel mõjuval põhjusel Kaitseministri poolt lubatud erakorralisele puhkusele, siis tema selle puhkuse vältel palka ei saa.

4) *kokku üle kolme kuu haigemajades ja tervisparanduslikel puhkudel viibija*. Ajateenijad võivad kõige rohkem haigemajades ravimisel ja tervisparanduslikel puhkudel viibida kuni kolm kuud (90 päeva), millise aja eest nemad täie palga saavad; üle nimetatud aja haigemajas ravimisel ja tervisparanduslikel puhkudel viibimise aja eest aga neile palka ei makseta.

Siin tuleb väljaarvata need ajateenijad, kelle viibimine haigemajades ravimisel ja tervisparanduslikel puhkudel on tingitud teenistusekohuste täitmisest. Sarnasel juhul maksetakse palka neile ajateenijaile kõige aja eest, olgugi et haigemajades ja tervisparanduslikel puhkudel viibimine on kestnud üle kolme kuu.

5) *Distsiplinaar-karistusena üle kümne päeva kartseriarestis viibinud*, s. t. neile ajateenijaile, kes on kauem olnud kartseriarestis, kui 10 päeva, üle tähen-datud aja kartseriarestis viibimisel (järeleteenitav aeg) palka ei makseta.

Laste abiraha.

Alus: „Perekonna abiraha seadus“
(RT Nr. 1/2—1923. a.)

Laste abiraha (perekonna abiraha) maksetakse neile ajateenijaile, kelle ülevalpidamisel on tema lihased, adopteeritud või legitimeeritud lapsed. Abiraha saamiseks tuleb esitada oma vahetule ülemale:

- 1) Perekonnaseisu tunnistus (ehk lapse sün-
nitunnistus) ja
- 2) tunnistus, et laps (lapsed) on tõesti abi-
raha soovija ülevalpidamisel, s. t. tema
on lapse ainukene toitja.

Esimese tunnistuse annab välja perekonna-
seisu ametnik, ja teise — see omavalitsus (valla-
või alevivalitsus), kus oli abiraha soovija elukoht
enne kaitseväeteenistusse astumist, ja kus asub
tema perekond (abikaasa ja lapsed). Linna ad-
ministratiivpiires elanule annab nimetatud tun-
nistuse välja kohalik linna politseikomissar.

Abiraha maksetakse alates sellest päevast,
millal abiraha-soovija esitab tunnistused (soovi-
tav kirjalikult), kuni kaitseväeteenistusest vabas-
tamise päevani ehk selle päevani, millal temal
lõpeb õigus palga saamiseks.

Abiraha ei saa need kaitsevälased, kes ei
saa palka, põhjustel mis eelpool palga mittesaa-
jate kohta nimetatud, sama aja eest, mille eest
ei saa nemad palka. Neile kaitsevälastele abi-
raha hakatakse uuesti maksma alustel ja korras,
nagu nimetatud palga mittesaaajate kaitsevälaste
kohta.

Abiraha maksetakse üks kord kuus, — ühes
palgaga.

Abiraha maksetakse neile, kelle teenistuse
asukoht on:

- 1) Tallinnas, Nõmmel, Narvas, Narva-Jõe-
suus, Vasknarvas, Tartus, Valgas, Harju

maakonna politsei linnaümbruse jaoskonnas, Petseri maakonnas ja Naroovatagustes valdades, — iga ülalpidamisel oleva lapse pealt 8 krooni kuus;

- 2) teistes linnades ja alevites, peale eelmises punktis nimetatute, — iga ülalpidamisel oleva lapse pealt 6 krooni kuus ja
- 3) mujal, peale eelpoolnimetatud kohtade, — iga ülalpidamisel oleva lapse pealt 4 krooni kuus.

Juhul, kui ajateenija abikaasa on riigiteenistuses, maksetakse abiraha laste pealt viimasele, — viimase teenistusekohast. Sel juhul ajateenijale laste abiraha ei makseta.

Abiraha maksetakse laste pealt kuni 18 aasta vanaduseni, tegelikult töövõimetute laste pealt aga vanaduse peale vaatamata.

Tegelikult töövõimetuks loetakse neid, kes oma tegelikust töövõimest vähemalt 75% on kaotanud, mille kohta peab esitama, ühes teiste eelpoolnimetatud dokumentidega, oma vahetule ülemale arstitunnistuse.

Ametsõitude tasu.

Alus: „Am. sõitude tasu seadus“
(RT Nr. 30 — 1932. a.)

Kui ajateenija läkitatakse mõnesugusel ametlikul ülesandel väeosa asukohast vähemalt viie kilomeetri kaugusele, ja see läkitus kestab üle 8 tunni, siis maksetakse temale ametsõitude tasu.

Ametlikuks loetakse kõik ülesanded, mis on seotud riigi- või väeosa-huvidega. Näituseks: haige kaasteenija haigemajja evakueerimisel viimase saatjana kaasasõitnud ajateenija oli ametsõidul; teisest linnast (ehk mõnest muust kohast) väeosale kraami-, relv- ehk mõnda muud varustust äratooma läkitatud ajateenija sõit loetakse ametsõiduks jne.

Sarnastel juhtudel tasutakse läkitatule, peale ametsõitude päevaraha, kui tema tarvitab raudteesõidul platskaarti (magamisaset) öösise sõidu puhul, mille kestvus on vähemalt neli tundi (rongil aja jooksul kell 22.00—07.00,) platskaardi hind III klassi tariifi järele, ja antakse priisõit laeval või rongil III klassis (prii sõit antakse igal ametlikul sõidul, olgu see päeval ehk öösel).

Ametsõitude tasu päevane tasunorm (suurus) oleneb:

- 1) kestvusest ja
- 2) kohast kuhu läkitatakse.

Liigitus on järgmine:

- 1) kui läkitatakse linnadesse ja alevitesse siseriigis, ning selle läkituse kestvus on 8 tundi kuni 30 päeva, siis maksetakse 2 krooni iga läkitusel oldud päeva eest;
- 2) kui läkitatakse siseriigis maale, kestvusega 8 tundi kuni 30 päeva, siis maksetakse päevas 1 kroon 50 senti;
- 3) kui läkitatakse siseriigis linnadesse ja alevitesse, ning läkituse kestvus on 31 — 60 päeva, siis maksetakse päevas 1 kroon;
- 4) kui läkitatakse siseriigis maale ning selle sõidu kestvus on 31 kuni 60 päeva, siis maksetakse päevas 70 senti.

Need päevaraha normid maksetakse juhul, kui ajateenija riigi poolt toitu ei saa, vastasel korral arvatakse päevaraha normist maha toidu päevane normihind (toiduraha). Juhul, kui ajateenija läkitusel viibimise puhul saab riigi poolt toidu ja kasutab riigi-korterit, temale päevaraha üldse ei makseta. Samuti ei makseta päevaraha juhul, kui ajateenija läkitatakse teise väeosa (asutuse-) ülema käsutusse, ehk üleviiakse teise väeosa (asutuse) koosseisu.

Läkitust, mille kestvus on alla 8 tunni, ametsõitude tasu alla kuuluvaks ei loeta. Läkitus kestvusega 8—31 tundi 59 minutit, loetakse päe-

varahade saamisel üheks terveks päevaks. Läkitus, mille kestvus 32—51 tundi 59 minutit, loetakse päevarahade saamisel kaheks terveks päevaks. Läkitus, mille kestvus 2 päeva ja 8 tundi (tunni ajast tunni ajani) loetakse päevarahade saamisel 3 päevaks, jne.

Tasudest kinnipidamised.

Alus: S. S. K. XXIII r. § 128.

Ajateenijate eelpooltähendatud tasudest võib kinnipidamisi teha ainult riigivaranduse- ja varustuse väärtuse sissenõudmiseks ning rohkem väljamakstud tasude tagasisaamiseks.

Muid kinnipidamisi ajateenija tasudest ei tehta.

II. Toitlus ala.

Alus: „Seadl. kv. toitlust. kohta rahuajal“
(RT Nr. 61 — 1923. a.)

Toit ja toiduraha.

Kõik ajateenijad saavad riigi poolt toitu natuuras ehk toiduraha. Harilikult antakse ajateenijatele toit natuuras, kuid erakorralistes tingimustes elavatele võib väeosa- (asutuse) ülem lubada maksta toiduraha.

Ühest väeosast teise väeossa läkitamisel ehk üleviimisel, antakse ajateenijale kaasa tunnistus, milles on tähendatud, mis päevani on ta väeosa poolt toiduga varustatud (ehk toidurahaga). Selle tunnistuse alusel arvatakse teda teises väeosas, või asutuses, toidule. Sama kord on maksev ka ajateenija laatsaretti ehk haigemajja evakueerimise puhul.

Toiduraha norm oleneb toidunormi rahalisest väärtusest ja määratakse kindlaks, Kaitseministri käsukirjaga, ette iga aja järgu peale 1. aprillist kuni 1. oktoobrini ja 1. oktoobrist kuni 1. aprillini (s. o. kaks korda aastas).

Toidunorm on kolmesugune: harilik (põhinorm), vähendatud ja suurendatud. Hariliku toidunormi saavad ajateenijad, kes ei saa toitu vähendatud ehk suurendatud normi järele. Vähendatud toidunormi saavad distsiplinaarkompanii türmirühma vangid. Suurendatud toidunormi saavad Sõjakooli kasvandikud. Peale selle antakse pühade lisanorm igale ajateenijale järgmistel päevadel: 1) Vabariigi iseseisvuse päeval (24. veebruaril), 2) esimesel ülestõusmise pühal, 3) esimesel nelipühi pühal, 4) esimesel jõulupühal ja 6) väeosa (asutuse) aastapäeval.

Toidule arvatakse ajateenijad väeosa (asu-

tuse) ülema käsukirjaga päevast, millal nad kaitseväeteenistusse vastuvõetud kuni päevani, millal nad kaitseväeteenistusest vabastatud.

Puhkuse ajal ajateenijad toitu (või toiduraha) ei saa.

Harilik toidunorm päevas ühe mehe peale on järgmine (ainetes):

1.	Leib, rukki, harilik	— 800	grammi,
2.	Odratangud	— 120	”
3.	Loomaliha, värsk	— 250	”
4.	Soolakala	— 50	”
5.	Sool	— 35	”
6.	Nisujahu (püül)	— 35	”
7.	Kartulid	— 800	”
8.	Pipar	— 0,7	”
9.	Loorberilehed	— 0,1	”
10.	Sibulad	— 8	”
11.	Või	— 40	”
12.	Kohvi	— 15	” ja
13.	Suhkur	— 25	”

Vähendatud toidunorm ühe mehe peale päevas on järgmine (ainetes):

1.	Leib, rukki, harilik	— 600	grammi,
2.	Odratangud	— 50	”
3.	Loomaliha	— 50	”
4.	Soolakala	— 100	”
5.	Sool	— 35	”
6.	Loorberilehed	— 0,1	” ja
7.	Sibulad	— 5	”

Suurendatud toidunorm päevas ühe mehe peale on järgmine (ainetes):

1.	Leib, rukki, harilik	— 800	grammi,
2.	Odratangud	— 120	”
3.	Loomaliha, värsk	— 400	”
4.	Sool	— 35	”
5.	Nisujahu (püül)	— 40	”
6.	Kartulid	— 1200	”

7. Pipar	— 0,7	grammi
8. Loorberilehed	— 0,1	”
9. Sibulad	— 8	”
10. Või	— 80	”
11. Kohvi	— 15	” ja
12. Suhkur	— 40	”

Pühade lisanormiks antakse (ainetes) igale kaitsevæelasele, kellel toidunormi saamiseks õigus:

1. Saia	— 200	grammi,
2. Loomaliha, värsk	— 200	” ja
3. Suhkur	— 15	”

Haigemajad ja væeosa ambulantsid, mille haigevoodite arv koosseisus ehk Kaitseministri poolt kindlaks määratud, saavad iga ravitsusel oleva haige peale toidu parandamiseks lisanormina 25⁰/₀ (s. o. ¹/₄ osa) harilikust toidunormist.

Taudide ärahoidmiseks on Kaitseministril õigus, Tervishoiuvalitsuse ülema ettepanekul, lubada toidunormi lisana anda iga kaitsevæelase peale päevas:

1. Teed	— 1	gramm,
2. Suhkrut	— 15	grammi ja
3. Sidrunihapet	— 1	gramm.

Kõigi, ülaltähendatud normides tähendatud, ainete asemele võib væeosa- (asutuse) majandus-ülem anda ka teisi aineid, kuid nii, et asemele antavate ainete toiteväärtus oleks võrdne selle aine toiteväärtusega, mille asemele teisi aineid (ainet) antakse.

Toiteväärtuse poolest harilik toidunorm ühele mehele päevas sisaldab 150 grammi valki, 76 grammi rasva ja 650 grammi süsivesikut, üldse 4143 kalorit (soojuse ühikut). Arvud on kõik võetud ümmarguselt.

Teepealne toiduraha.

Teenistusse võetud, teenistusest vabastatavad, ühest väeosast teise ümberpaigutatavad, ravitusasutistesse saadetavad ning tervisparanduslisele puhkusele lastavad ja neist tagasitulevad ajateenijad saavad teelolemise aja eest toiduraha hariliku normi järele, 50% võrra suurendatult.

Teenistusse võetud ja tervisparandusliseselt puhkuselt tagasitulevad ajateenijad saavad toiduraha ette aja eest kaitseringkonna ülema juurde ilmumisest kuni teenistusekohta jõudmiseni.

Teenistusest vabastatavad ja tervisparanduslisele puhkusele lastavad ajateenijad saavad toiduraha ette teelolemise aja eest, arvates väeosast kuni maakonna linnani, väljaarvatud Hiiu saarele sõitjad, kellele maksetakse toiduraha kuni ühte kohalisse sadamasse jõudmiseni.

Saartele sõitjad, kes ühenduse puudumisel edasi ei pääse, varustatakse vastava kaitseringkonna ülema poolt toidurahaga kuni edasi saamise võimaluseni.

Seep.

Igale ajateenijale, kes on õigustatud toitu saama, antakse igal kuul 400 grammi seepi, (neile, kes toiduraha saavad, antakse seebiraha). Sellest seebist peab neil jätkuma oma ihupuhtuse eest hoolitsemiseks.

Seebiraha norm oleneb seebinormi rahalisest väärtusest (seebi hinnast), ja määratakse kindlaks Kaitseministri käsukirjas sama korra järele, nagu toiduraha normgi.

Seebi saamine oleneb toidule võtmisest ja toidult mahaarvamisest järgmiselt: ajateenija, kes toidule võetakse (või toidult kustutakse) 25. kuni järgmise kuu 10-da päevani, arvatakse seebile (või seebilt maha) 1-st kuupäevast; kes

toidule võetakse (või toidult kustutakse) 10. kuni 25-da kuupäevani, arvatakse seebile (või seebilt maha) 16-st kuupäevast arvates, s. t. poole kuu viisi.

Näituseks: ajateenija võetakse kaitseväetee-
nistusse ilmumise puhul toidule 29. juunil, sel
juhul arvatakse teda seebile 1. juulist. Kui
sama mees aga puhkusele läheb (2-ks päevaks)
9. juulist, siis arvatakse tema toidult maha 9-st
juulist ja seebilt — 1. juulist. Puhkuselt
tagasitulekul arvatakse tema toidule 11. juulist
ja järjekult seebile 16. juulist. (Toidule arva-
tud pärast 10-dat kuupäeva). Seega saab tema
juuli kuu eest seepi pooles normis (poole kuu eest).

Seep (või seebiraha) normide järele antakse
välja üks kord kuus, kuu lõpul tagantjärele
möödunud kuu (aja) eest.

III. Kraamivarustuse ala.

Tabeli varustus.

Alus: „Kv. kraamiga varust. seadlus“
(RT Nr. 44 — 1932. a.)

Varustamise viise.

Igale ajateenijale antakse varustus tasuta välja väeosa (asutuse) poolt tema teenistusse ilmumisel kas uena või pruugituna, kuid kordaseatult ja puhastatult.

Varustusasjad antakse välja eeldusega, et nad varustatava kätte võiksid jääda kogu tema teenistuse, või asjade vastupidavuse, kestvuseks; väljaantud asju ilma äärmise vajaduseta ei vahetata.

Teenistuse, samuti sõja- või allohvitseridekooli lõpetamisel, kaitseväelasele väeosa kraamivarustusest midagi kaasa ei anta.

Erandeid sellest korrast võib teha väeosa- (asutuse) ülema äranägemisel ainult erakorralistel juhtudel, kõlbmatuks muutunud kraamivarustuse arvel.

Teenistusse ilmumisel seljas olnud erariided antakse hoiule väeosas (asutusse). Juhusel, kui ajateenija kaitseväeteenistusest vabastatakse ja temal erariideid väeosas ei ole, vaid need on saadetud koju, muretseb iga ajateenija enesele erariided ise kohale.

Üle 15. päeva tervisparanduslisele puhkusele lubatud ajateenijad lähevad puhkusele oma erariietes. Puhkuse ajal neile riigi poolt varustust kandmiseks ei anta.

Samuti vangimajja saadetud, või vangiroodu ehk sunnitööle mõistetud ajateenijad, saadetakse väeosast (asutusest) välja nende oma erariietes.

Väeosast (asutusest) väljaläkitavad ja teise

väeossa üleviidavad ajateenijad varustatakse ühe komplekti pruugitud pealisriietega, jalatsitega ja pesuga, millise varustuse see väeosa (asutus), kuhu kaitseväelane läkitati kauemaks ajaks, kui üks kuu, on kohustatud tagasisaatma 10 päeva jooksul.

Garnisoni arestimajja ja ravitsusasutistesse saadetavad ajateenijad lahkuvad väeosast teise komplekti riietusega, väljaarvatud nakkavad haiged. Viimased lahkuvad neis riietes, mida nemad kandsid haigestumisel.

Varustuse kandmisel mingisuguseid tähtaegu ei ole, vaid seda kantakse viimase võimaluseni, parandades ja lappides tarviduse korral.

Samuti ei ole ettenähtud norme, kui palju igal ajateenijal peab varustust iga liigi järele eraldi käes olema, kuid iga ajateenija jaoks peetakse väeosas (asutises) varustust vähemalt niipalju, kui näidatud lisas nr. 1.

Iga sõjakooli kasvandiku ja allohvitseridekooli kasvandiku — mitte üleajateenija jaoks peetakse varustust, vähemalt samade arvude piirides, nagu lisas nr. 1 näidatud maa- ja mereväe kohta, kuid peale selle veel:

— pikad püksid 2 paari -- ainult sõjakooli kasvandikkudele,

— poolsaapad 2 paari peetakse maaväes ainult sõjakooli kasvandikkudele

— ja pastlad 2 paari — peetakse ainult maaväes allohv.-kooli kasvandikkudele.

Üldine muretsemine ja korrashoid.

Väeosa (asutis) on kohustatud kõik tähen-
datud varustuse ise muretsema ja korras hoidma (ka pesema), milleks riigi poolt antakse raha iga ajateenija peale, kes kuulub varustamisele, ühe päeva eest, nagu lisas nr. 2 näidatud.

Varandus ja erivarustus.

Peale eelpoolnimetatud varustuse antakse ajateenijale tasuta, sundteenistuse aja vältel, kasutada mitmesugust riigivarandust, nagu voodi, öökapp, taburett jne.

Ajateenijad ametimehed (spetsialistid) saavad kasutada peale eeltähendatud varustuse ja varanduse veel eri- (spetsiaal-) varustust, nagu poolkasukas, viltsaapad, tööpluus, tööpüksid jne. Samuti vahiteenistuse kandmiseks määratud ajateenijad saavad kasutada muud erivarustust, nagu postikasukas, viltsaapad jne. Kõikide nende ajateenijate üleslugemine, kes ja misugust erivarustust keegi eriülesandeid täitev ajateenija kasutada saab, viiks käesoleva otsarbest kõrvale, millepärast ainult üksikuid siin tähendan, nagu hobusemehed, raske-kuulipilduja sihturid jne. saavad tööriided, (tööpüksid, töökuub).

Lisas nr. 1. tähendatud varustus antakse välja allkirja vastu, sellekohase vormi järele kokku seatud nimekirjal, kas osaliselt ehk korruga täiel arvul, nii kuidas väeosa (asutise) tagavarad seda võimaldavad.

Samuti varustuse äravõtmisel märgitakse samal nimekirjal eraldi real, — kellelt, kuipalju ja millist varustust on äravõetud (niinim. „isiklik varustuse raamat“).

Kui midagi varandusest või varustusest, mis ajateenijale usaldatud, on ära kadunud, lõhutud ehk ärapillatud, siis nõutakse süüdlaselt sisse asja väärtus hindade kohaselt, nagu lisas nr. 3 näidatud. (Kamini ksk. Nr. 123—1934. a. alusel on need hinnad kõikuvad.)

Varustuse korrashoid.

Iga ajateenija peab hoolitsema ise selle eest, et temale usaldatud kaitsevæevarustus oleks korras (korralik ja puhas).

Ajateenija on kohustatud väiksemad parandused, temale väljaantud varustuse juures, ise tegema, nagu äratulnud nõopide etteõmblemine, väikeste augukeste parandamine, lahtikärisenud õmbluse kinniõmblemine jne. Kõik sarnased väiksemad parandused tulevad läbiviia esimesel võimalusel, pärast parandusevajaduse leidmist, vabal ajal (mitte õppuse ajal). Selleks peab igal ajateenijal olema alati käepärast nõel ja niit.

Kui kaitseväelane leiab, et temale väljaantud varustus nõuab suuremat parandust, mida tema ei suuda ise toimida, siis on tema kohustatud sellest otsekohe ettekandma oma vahetule ülemale.

Suuremad parandused tehakse väeosa (asutise) rätsepatöökojas, samuti suurem riiete puhastamine.

Ajateenijate pesupesemiseks eriti rahanorme ettenähtud ei ole, vaid nende pesupesemist korraldab väeosa (asutis) varustuse muretsemise- ja korrashoiu rahade arvel.

Kaitseväelast, keda süüdi leitakse tema kätte tarvitamiseks antud varustuse rikkumises, karistatakse: a) distsiplinaarselt, kui rikkumine sündis hooletuse või ettevaatamatuse tagajärjel, või b) kohtu poolt üksikvangistusega kuni nelja kuuni, kui rikkumine toimepandi meelega.

Kaitseväelased, kes nende kätte usaldatud varustuse mahamüüvad, karistatakse kohtu poolt üksikvangistusega kuni nelja kuuni.

Varustuse väärtus nõutakse sisse igal juhul.

Tarvitamiseks väljaantud varustusasjad on märgitud (tembeldatud); neid märke tuleb kustumise eest hoida.

Kõik riided peavad igapäev, enne kui neid tarvitusele võetakse, samuti õppustelt tagasitulekul, mustusest ja tolmust ärapuhastatama, — ja üks kord nädalas läbiklopitama.

Märjaks saanud riidevarustust ei tohi enne

kuivamist puhastada. Kuivatamisel peavad riided vabalt rippuma, kõige kohasem selleks valmistatud kandepuul. Kui riided läbimärjaks saanud, siis tulevad varukad ja taskud kuivatamiseks väljaspoole pöörda.

Mustuseplekke, kui neid märjaga ei saa kõrvaldada, tuleb küünega kraapida, või harjata plekke tulise veega ning seebiga.

Raskemalt kõrvaldatavaid plekke hõõrutakse ammoniaak-piiritusesse kastetud villase lapiga. Rasvapekid kõrvaldatakse lehelisega. Lusikatäis soola pannakse poole klaasi vee peale, sulatis hõõrutakse 2—3 minuti jooksul riidesse ja pestakse peale selle külma veega.

Rebenenud kohad õmmeldakse kokku hariliku peene niidiga. Rebenenud ääred tõmmatakse ettevaatlikult kokku tihedate väikeste pistetega. Nööbid õmmeldakse ette jämeda, tugeva kahekordse ja keerutatud niidiga.

Riiete selgapassimisel tuleb tähelepanna, et riie hästi istuks, parem vähe avaramad, kui liiga väiksed riided. Kui riie on kitsas, siis takistab ta vereringvoolu ja liikumise vabadust.

Jalanõude jalgakatsumisel tuleb tähelepanna, et nad jala järele oleks, ja tarvilikult suured pikuse ja laiuse poolest.

Jalanõudel ei tohi olla kõrgelseisvaid õmblusi, tallast sissepoole läbitulevaid tikke ja tihvte, misugused puudused viibimata tulevad kõrvaldada.

Jalanõud tuleb alati pehmetena ja edasilükumiseks kõlblikus seisukorras hoida. Märgi jalanõusid ei tohi liig rutuliselt kuivatada, sest selleläbi saab nahk kõvaks ja rabadaks; samuti ei tohi jalanõusid enne sissemäärida, kui nad juba poolkuivad ei ole. Jalanõude sissemäärimist peab toimetama soojas ruumis, kusjuures määrde peab sisse hõõruma. Kõva nahka peab enne määrimist vähe vees leotama, sellepeale pooleni kuivatama ja siis alles sissemäärima.

IV. Relv-varustus.

Üldmõisted.

Relv-varustuse alla kuuluvad: 1) igasugused relvad, nende juurde kuuluvad tarbeasjad, relvade tagavaraosad, tulejuhtimise abinõud, igasugused õpperiistad, nagu: sihtimise pukid, ortoskoobid, kukepäästmise abinõud jne., 2) relvastusmaterjal, mis ära tarvitatakse relvade korrashoidmiseks, nagu määrdeained, takud, kaltsud jne., 3) igasugune kahur-, käsirelvade-, valgustuse- jne. laskemoon, nagu: mürsud, miinid, padrunid, käsikranaadid, raketid, laengud (püssirohi) jne., 4) lõhkeained, nagu: pürokseliin, pauk-elavhõbedakapslid, troütüül jne., 5) gaasikaitseabinõud, nagu: gaasikaitsemaskid (torbikud), nende osad ja juurdekuuluvad tarbeasjad, gaasikindlad riided, saapad, kindad, maskide proovimisaparaadid, sisseseaded, gaaside neutraliseerimise ja hävitamise ained ja abinõud, suitsutekitajad, leegiviskajad ühes nende täitmisainetega, gaasid ühes tarbeasjadega ja abinõudega, õppeabinõud jne., 6) relv-varustuse alalhoidmise ja transporteerimise juures tarvisminevad pakkimise, puhastamise ja parandamise materjalid, riistad, määrdeained jne. Viimased arvestatakse selle varustuse liigi juurde, kus nimetatud materjale, riistu, määrdeaineid jne. tarvitatakse (kas pp. 1, 2, 3, 4 ehk 5 alla).

Käsirelvade laskemoon.

Alus: Kamini ksk. nr. 138 — 1934. a.

Käsirelvade laskemoonaks loetakse kõikides väeliikides:

— igat liiki püssi-, kuulipilduja- ja püstolipadrunid,

- raketid,
- väikekaliibriliste suurtükkide ja miini- ning granaadipildujate laskemoon,
- käsi- ja püssigranaadid ning
- igat ülaltähendatud liiki õppepadrunid (mürsud jne).

Laskemoon antakse laskuritele välja tulejoonel (lahinglaske lähtekohal).

Väljalastud padrunite kestad tulevad kokkukoguda ja tagasianda padrunite väljaandjale.

Juhised relvade korrashoiuks.

Kaitseväelastele usaldatud relvad ühes nende juurde kuuluvate tarbeasjadega peavad alati täielikult lahinguvalmis olema; igal hommikul ja öhtul peab tema relvad ja tarbeasjad järele vaatama, ja kui juhtub, et relv korras ei ole, siis kohe varjamata sellest oma otsesele ülemale teatama.

Ilmastiku mõjusid laskerelvades võib kergesti kõrvaldada ainult hoolsa järelvalve teel, tarvitades parajal ajal puhastamiseks vähe takku ja kaltsu.

Püssirohu gaasid, mis kõige kahjulikumad relvadele, tulevad peale laskmist hoolega kõrvaldada, puhastades ja määrides relvu kohe peale tarvitamist.

Määrdeaineid ja puhastamise abinõusid tarvitada ainult neid, mis selleks otstarbeks väljaantud; teiste määrdeainete ja puhastamise abinõude tarvitamine on täiesti keelatud.

Väärtuse sissenõudmine.

Juhtudel, kui relv-, ehk keemilist-varustust kuritahtlikult rikutakse või hooletuse tõttu ära kaotatakse, võetakse peale varustuse hinna tasumist süüdlased veel seaduslikule vastutusele S. S. K. XXII raamatu artikkel 163, 163¹, 164, 165, 165¹, 168 ja 168¹ alusel.

Hinnad nõutakse sisse lisades nr. nr. 4 ja 5 näidatud hinnakirjade kohaselt.

V. Üldised juhised.

Üleviimine.

Alus: Kv. Ülemjuhataja ksk. nr. 242 — 1934. a.

Ajateenijate üleviimisi ühest väeosast (asutusest) teise teostatakse ainult teenistuse huvides.

Saun.

Alus: Sisem. § 716.

Kaitseväelastele korraldatakse saun talvekuudel kaks korda kuus (väeosa majandusülema äranägemisel ka rohkem kordi), kuna suvel igal nädalal üks kord. (Suvel harilikult korraldatakse suplemine looduses). Kui garnisonis sauna ei ole, ehk kaitseväelased eriolukorras olles ei saa saunas käia, siis maksetakse neile saunaraha. Saunaraha norm (suurus) oleneb küttepuude normihinnast ja määratakse iga eelarve aasta peale Sõjanõukogu poolt kindlaks ning avaldatakse Kaitseministri käsukirjas.

Keedupuude raha.

Alus: „Seadl. kv. toitl. kohta rahuajal“ (RT Nr. 61 — 1923. a.)

Neile kaitseväelastele, kes väeosa- (asutuse-) ülema loal saavad toiduraha, maksetakse toidukeetmiseks antavate puude hind rahas (keedupuuderaha — praeguse normi järele 35 senti kuus). Keedupuuderaha norm oleneb küttepuude normihinnast ja määratakse kindlaks Kaitseministri käsukirjas.

Tervishoid.

Alus: Tervishoiu Val. ülemalt antud juhised.

Tervis on suurem õnn inimese elus, ilma terviseta ei saa sõjamees olla, mispärast peab tervise eest iseäranis hoolt kandma.

Tervisele on väga kasulik rohkem värskes õhus ja päikesepaistel viibimine; soovitav rohkem paljajalu käia.

Puhtus on tervise hävitajate surm, mispärast tuleb sageli suvel suplemas ja talvel saunas käia, sealjuures meelespidades, et palava nahaga vette minek, külma vee ja piima või teiste jookide joomine on väga kahjulik; jalad tulevad alati puhtad hoida, neid seebiga sageli pestes; jalgade higistamine kaob, kui jalad korralikult puhtaks pestakse; enne söömist tuleb käed alati pesta.

Tõmbetuule eest tuleb hoida, iseäranis kardetav on ta, kui inimene higine on.

Mõõdukalt söömine ja toidu pikkamisi läbinärimine on esimese tähtsusega; maitseaineid, nagu näiteks pipar, sinep, äädikas jne. tuleb tarvitada võimalikult vähem.

Joogiks tuleb tarvitada ainult kõlblikuks tunnistatud vett ja eraldi selleks määratud kohtadest; tarvitada võib kahjuta ainult kinnistes pudelites müüdavaid alkoholita jooke.

Kasulik magada vähemalt 7¹/₂ tundi päevas, tõustes üles varahommikul; magamistoas on soovitav alaline värskes õhu juurevool.

Haigeksjäämise puhul, nõndasama kahtlaste haiguste juhtumistest kaasteenijate keskel, tuleb kohe arstile teatada; kohtadest, kus nakkava haiguse juhtumised ilmsiks on tulnud, tuleb eemale hoida.

Suguhaiguste ärahoidmiseks tuleb täpselt arsti või velskeri juhtnööridest kinnipidada ja juba saadud haigust kunagi varjata.

Alkohol ja suitsetamine on tervise hävitajad.

Isikumaks.

Alus: „Kv. teen. seadus“ (RT Nr. 43 — 1926. a.)

Ajateenijad kaitsevaelased on teenistusaja kestvusel vabastatud kogukonna heaks võeta-

vast isikumaksust. Samuti on nemad sellest maksust vabastatud kogu selle aasta, mille kestel nad tegelikust kaitseväeteenistusest vabastatud.

Teenitud aja arvestus.

Alus: „Teen. van. tasu seadus“
(RT Nr. 20 — 1929. a.)

☞ Kaitseväeteenistuses oldud suundaeg arvestatakse riigiteenistuses väljateenitud ajana, s. t. ajateenija kaitsevälasele loetakse sundteenistus- aeg riigiteenistuse na pensioni-, riigiteenijana teenistuses oleku puhul, ja palgakõrgenduste saamisel.

Väeosa rinnamärgi saamise õigus.

Alus: Kamini ksk. nr. 86 — 1934. a.

Väeosaülema otsusel võivad ajateenijad saada väeosa rinnamärgi kandmise õiguse, kui nad väeosas teenides on täitnud eeskujulikult omi kohuseid, — sundaja teenistuse lõpul.

Selle saamiseks ettepaneku teeb selle allüksuse (kompanii, komando) ülem, kus ajateenija teenib sundaja teenistuse lõpul. Ettepaneku tegemise kord on sama, mis puhkuseloa saamisel.

Kraamivarustuse tabel nr. 1.

Jrk. nr.	Äsja nimetus	A r v			Märkused
		Maaväes	Mereväes	Suusk-jalg- ratturite ja vahiüksust.	
	I. Riided.				
1.	Palitu	2	—	—	
2.	Vihma (tuule) kuub	—	—	2	
3.	Poolpalitu	—	2	—	
4.	Kuub (ratsav. dolman)	2	—	2	
5.	Madrusepluus	—	2	—	
6.	Talirinnaesine	—	2	—	
7.	Suvipluus	2	—	2	
8.	Püksid	2	2	2	
9.	Aluskamps. (sviiter)	—	2	2	
10.	Pealiskampsun	—	—	2	
11.	Põlvesoojendajad p.	—	—	2	
12.	Suvimüts	2	—	2	
13.	Talimüts	2	—	1	
14.	Peasoojendaja	—	—	1	
15.	Madrusemüts	—	2	—	
16.	Mütsikate	—	4	—	
17.	Kõrvalapid	—	2	—	
18.	Moondamisriid. kompl.	—	—	2	Ainult sk.-jalgr. jaoks.
	II. Rakmed.				
19.	Vöörihm	2	2	2	
20.	Rännakrakm. kompl.	1	—	1	
21.	Padrunitaskud, paari	—	1	—	Ainult neile, kel- lel püssid on ettenähtud.
22.	Kannused ühes rih- madega, paari	1	—	—	Ainult neile aja- teenijaile, kel- lel kannuste kandmine on ettenähtud.
23.	Välikatlake	1	—	1	
24.	Veepudel	1	—	1	
	III. Jalatsid.				
25.	Saapad või poolsaa- pad ühes sääresi- demetega	2	—	2	

Jrk. nr.	Äsja nimetus	A r v			Märkused
		Maaväes	Meriväes	Suusik-jalg- ratturite ja vahiüksust.	
26.	Suusasaapad	—	—	1	Vahiüksust. eri- tüüpi saapad.
27.	Poolsaapad	—	2	—	
28.	Pastlad	2	1	2	
29.	Viltkaputkad	—	—	2	
IV. P e s u.					
30.	Särk	4	4	4	
31.	Aluspüksid	4	4	4	
32.	Käterätik	4	4	4	
33.	Taskurätik	4	4	4	
34.	Jalgrätid või sokid, paari	4	4	4	
35.	Villased kindad, p. . .	2	2	2	
36.	Soojad sokid, paari . .	2	2	2	
37.	Soe pesu, kompl.	2	2	2	
V. M a g a d i s - r i i d e d.					
38.	Aluskott või madrats	1	1	1	
39.	Padjakott.	1	1	1	
40.	Tekk	1	1	1	
41.	Voodilina	4	4	4	
42.	Padjapüür	2	2	2	

MÄRKUS: 1) Rännakrakmete komplekti vöörihma pole arvatud.

2) Merekindlustes peetakse rakmeid (II) nagu mereväes.

Kraamivarustuse tabel nr. 8.

A1us: RT nr. 33 — 1933. a.

Jrk. nr.	L i i g i t u s	Norm, senti	Mär- kused
1.	Üksikus jalaväepataljonis	28,50	
2.	Jalaväerügemendis	27,75	
3.	Suurt gr. B, C	29,50	
4.	„ „ A	28,75	
5.	Ratsarüg. ja ajateen. allohv. kooli õppeeskadr.	31,50	
6.	Mereväes	28,50	
7.	Merekindlustes	27.	
8.	Sõjakooli kasvandikkudele, väljaarvatud mereväes	37,50	
9.	Sõjak. kasvand. mereväes	31,50	
10.	Allohv. kooli kasvand. mitteüle- ajateen. jalaväes	29.	
11.	Samadele srtv.	31.	
12.	Samadele ratsaväes	35.	
13.	Ravitsusasutistes	17.	
14.	Distsipl. komp. valve ja vahial.	23.	
15.	Sk.-jalgr. üksustele	31,50	
16.	Vahiüksustele	31,75	
17.	Lisanorm esituslaadiga toimk.	3.	
18.	Teistes väeosades või üksustes	27,75	

Varanduse ja varustuse hinnakiri.

Alus: V. V. Ül. ksk. Nr. 4 — 1926. a.
ja Kamini ksk. Nr. 85 — 1934. a.

Asjade nimetus	Hind	
	kr.	snt.
Palitu	35	—
Poolpalitu	26	60
Kuub maaväe	20	—
Suvipluus	4	77
Püksid maaväe	11	28
Sviiter	5	20
Suvimüts maaväe, märgita	2	87
Talimüts	3	41
Mütsimärk	—	14
Kôrvalapid	—	48
Aluskott	4	50
Padjakott	—	95
Tekk	12	—
Voodilina	2	20
Padjapöör	—	68
Vöörihm maaväe	1	78
Seljakott, puldanist	1	60
Ranits, Saksa	7	20
Välikatlake, plekist	—	50
„ vasest	2	43
Veepudel, klaasist	—	20
Veepudelikott klaasist veepudelile	—	20
Palitu sidumise rihtm	—	36
Padrunitask nahast (vöörihmale) prg.	1	20
„ presendist (vöörihmale)	—	60
Granaadikande pesa	—	43
Kannused, paar	1	70
Kannuserihmad, paar	—	83
Signaalvile	—	80
„ nöör	—	50

Asjade nimetus	Hind	
	kr.	snt.
Signaalsarve kanderihm	1	30
Poolsaapad, paelteta	11	80
Saapad	22	—
Sääresidemed, paar	2	10
Pooltallad ja kontsapekid, komplekt	1	80
Spordikingad	5	—
Särk	1	79
Aluspüksid	1	76
Jalgrätid, paar	—	42
Sokid puuvillased, paar	—	72
Käterätik	—	50
Taskurätik	—	21
Villased kindad, paar	—	80
„ sokid, „	—	85
Tööpluus	4	30
Tööpüksid	4	50
Presentkindad, paar	1	25
Kokapõll	3	20
Kokamüts	—	35
Haigerüü	22	50
Haigekingad, paar	5	68
Padi	14	80
Saapapaelad	—	15
Kummipalatka	7	50
Teraskübar (kiiver)	12	—
Soe särk	2	85
Soojad aluspüksid	2	85
Kuivikute kott	—	30
Juukselõikamise masin	3	50
Habemenuga	1	—
Vahutoos	—	15
Habemeajamise pintsel	—	35
Kantav labidas	1	20
Kantava labida kott (nahast)	2	50
Nahanuga	—	85

Asjade nimetus	H i n d	
	kr.	snt.
Tikuhaamer	1	85
Naelatangid	—	75
Triikraud	2	—
Naaskel	—	05
Pakkimise kott	—	70
Rogusk	—	80
Tool, kasepuust	7	50
„ lihtne	6	—
„ vineer seljatoega	9	—
„ tammepuust	11	—
Taburett, kasepuust	3	50
„ kuuse- ehk männipuust	2	80
Öökapp kahe inimese jaoks	12	—
Süljekauss, emaileeritud	2	—
„ savist	1	—
Riidenagi jalgadel à pulk	—	65
„ seinal à pulk	—	45
Raudvoodi	20	—

Relv-varustuse hinnakiri.

Alus: Kamini ksk. nr. 341 — 1933. a.

N i m e t u s	H i n d		Märkused
	kr.	s.	
Kal. 7,62 mm vene vp. täägiga	162	—	
Nühis	—	80	
Kruvikeeraja pea	—	70	
„ tera	—	95	
Varras	1	40	
Varda muhv	—	30	
„ pide	—	10	
Suudme kaitse	—	55	
Padrunipesa kaitse	—	40	
Õlitops, plekist	—	40	
Püssirihm (present või nahk)	2	—	Samane
Õppepadrun	—	15	ka ing-
Kal. 7,69 mm ingl. vp. täägiga	170	—	se vp.
Täagi tupp	1	50	
„ kanderihm	1	90	
Lukukate	1	25	
Puhastusnõör	—	60	
Õlitops, vask	1	50	
Varras	3	75	
Padrunipesa kaitse	—	95	
Luku lahtiv. abinõu	—	25	
Kal. 9 mm püstol brovning	71	30	
Tupp-pära	17	20	
Magasini kere 10 padr.	3	30	
Magasini vedru	—	60	
Kandik	—	70	
Nühis	—	38	
Nahktupp	3	50	

Gaasikaitsevarustuse hinnakiri.

A l u s : Kamini ksk. nr. 341 — 1933. a.

N i m e t u s	H i n d		Märkused
	kr.	s.	
Harjutustorbik inglise tüüpi:			
Mask-komplekt ühes kandepaunaga	12	—	
Näokate	1	50	
Voltvoolik	2	30	
Väljahingamise ventiil	—	20	
Väljahing. vent. kaitseraam.	—	30	
Päitsed, komplekt	—	90	Samane
Silmaklaas ühes raamiga	1	30	RSC ja
Suuline	—	25	ET torb.
Ninanäpits	—	50	
Nurktoru	—	45	
Kandepaun, komplekt	4	50	
Kandepauna kandepael	—	55	
Kandepauna kinnitusnöör	—	05	
Torbikud RSC ja ET:			
Torbik-komplekt ühes kandetoosiga	14	50	
Näokate	4	80	
Aken ühes võruga	—	30	
Torbiku kandepael	—	05	
Kummist poolnäokate	—	30	
Suukarp, komplekt	2	40	
Väljahingamise ventiil	—	22	
Sissehingamise ventiil	—	05	
Kurn-komplekt ühes kurnmähise ja vihmatupega	3	90	
Vihmatupp	1	20	
Kandetoos ühes kandepaelaga	3	80	
Kandetoosi kandepael	—	05	

い
し
A-12135